

Regional plan för allvarliga och extraordinära händelser och vid höjd beredskap

Förord

Region Örebro län och dess verksamheter, inkluderande dess hälso- och sjukvård har genom olika lagar och förordningar en skyldighet att ha en god beredskap inför särskilda och extraordinära händelser och vid höjd beredskap. Krisberedskap och civilt försvar handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser och krig. Ansvaret för uppgifterna delas mellan ett stort antal offentliga och privata aktörer som myndigheter, kommuner, regioner och företag. En rad händelser lokalt, regional, nationellt och internationellt under de senaste åren har visat på behovet av en god planläggning på lokal, regional och nationell nivå för att Region Örebro län på bästa sätt ska kunna hantera de situationer som kan uppkomma. Händelserna kan vara av många olika slag; det kan vara sjukvårdsrelaterade händelser, men det kan också vara en rad andra händelser som i första hand har påverkan på andra delar av Region Örebro läns verksamheter. Det är i samverkan mellan andra lokala, regionala och centrala organisationer och myndigheter som Region Örebro län och samhället i stort kan leva upp till berättigade krav på den beredskap som krävs för att Region Örebro län ska kunna möta särskilda och extraordinära händelser till höjd beredskap

Den regionala planen för särskilda och extraordinära händelser till höjd beredskap är antagen av regionfullmäktige
den xx

1 Inledning

Samhällets krisberedskap och civilt försvar handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser och krig.

Krisberedskap handlar om förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Förmågan byggs upp genom bland annat utbildning, övning samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris. Utgångspunkten är att hela samhället gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapsarbetet.

Målen för svensk krisberedskap är att:

- Minska risken för olyckor och kriser som hotar säkerheten,
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig. Civilt försvar är det arbete som görs av statliga myndigheter, kommuner, regioner, privata företag och frivilligorganisationer. Arbetet syftar till att skydda civilbefolkningen och att exempelvis sjukvård och transporter fungerar vid krigsfara och krig. Vid krigsfara och krig ska det civila försvaret också kunna stödja Försvarmakten.

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i omvärlden,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och att
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Civil beredskap är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Det civila försvaret och krisberedskapen ska förstärka varandra i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser. Den yttersta krisen, det vill säga ett väpnat angrepp, är dimensionerande för den civila beredskapen.

Ytterst syftar den civila beredskapen till förberedelse inför alla slags samhällsstörningar som riskerar att skada människor och samhälle. Det som ska värnas är samhällets grundläggande skyddsvärden:

- människors liv och hälsa,
- samhällets funktionalitet,
- demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter,
- miljö och ekonomiska värden,
- nationell suveränitet.

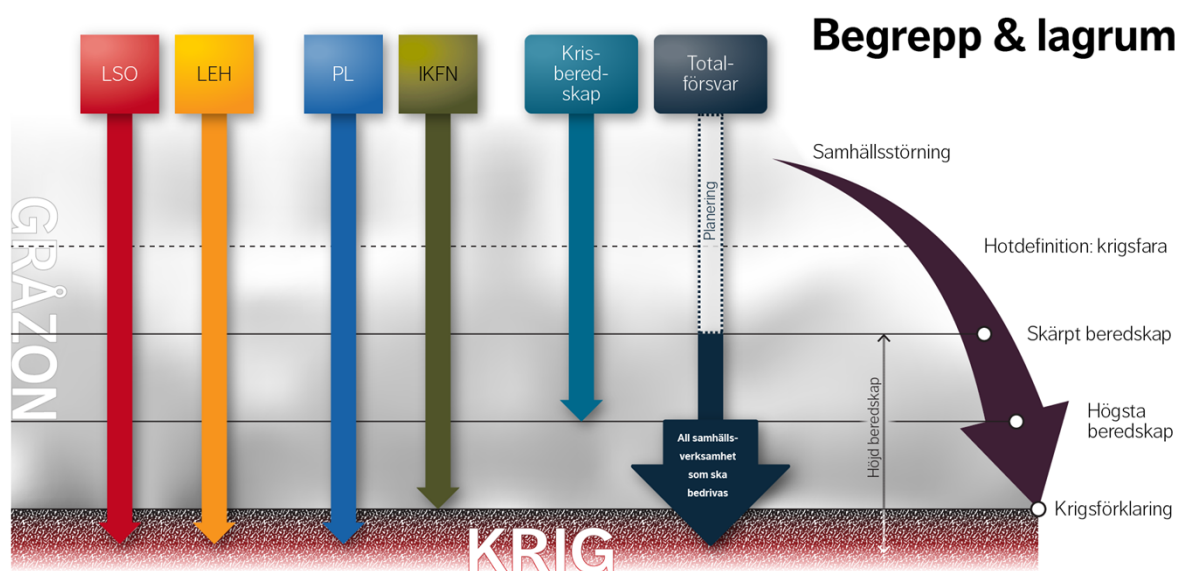
Den civila beredskapen bygger på följande principer:

- Ansvarsprincipen – att den som har ansvar för en verksamhet i normala situationer också har motsvarande ansvar vid störningar i samhället. Aktörer har ett ansvar att agera även i osäkra lägen. Den utökade ansvarsprincipen innebär att aktörerna ska stödja och samverka med varandra.
- Närhetsprincipen – att samhällsstörningar ska hanteras där de inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga.
- Likhetsprincipen – att aktörer inte ska göra större förändringar i organisationen än vad situationen kräver. Verksamheten under samhällsstörningar ska fungera som vid normala förhållanden, så långt det är möjligt.

Alla samhällets aktörer inom den civila beredskapen har ett ansvar för sin verksamhet genom att förbereda verksamhet och samverka med varandra för att kunna säkerställa minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred och en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Regional plan för särskilda och extraordinära händelser och inför höjd beredskap är ett styrande dokument framtaget med utgångspunkt från lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och under höjd beredskap, LEH, samt föreskrifter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, om landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:4). Planen anger hur Region Örebro arbetar före, under och efter olika typer av samhällsstörningar, såväl som vid särskilda händelser och extraordinära händelser till höjd beredskap.

maria

LSO är en förkortning för lagen (21003:778) om skydd mot olyckor. Lagen tar sikte på att skydda människors liv och hälsa, egendom och miljön. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om kommunal och statlig räddningstjänst. LSO gäller genom hela hotskalan, även i krig.

LEH är en förkortning för lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Lagen syftar till att kommuner och regioner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera

krissituationer i fred. Kommuner och regioner ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. LEH gäller genom hela hotskalan, även i krig.

PL är en förkortning för polislagen (1984:387). Lagen beskriver polisens uppgifter och förhållningssätt till bl.a. våldsmonopolet. Lagen är tillämplig genom hela hotskalan, även i krig. **IKFN** är en förkortning för förordningen (1982:756) om Försvarsmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet, m.m. (IKFN-förordning). I IKFN finns bestämmelser som ger Försvarsmakten och dess personal långtgående mandat fram till dess att regeringen förklarat riket i krig. Då upphör IKFN att gälla och Försvarsmakten ska då agera i enlighet med krigets lagar och vad regeringen beslutar.

2 Syfte och mål

Syfte med denna regionövergripande plan är att fastställa hur Region Örebro läns civila beredskap är organiserad

Målet med Region Örebro läns civilberedskapsplanering är:

- att i största möjliga utsträckning reducera eller eliminera förlust av liv och hälsa samt fysiskt och psykiskt lidande som följd av händelser där tillgängliga resurser är otillräckliga i förhållande till det akuta behovet av vård och i annan verksamhet,
- att i största möjliga utsträckning reducera eller eliminera negativa konsekvenser av en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner som kräver skyndsamma insatser av Regionen Örebro län,
- inom Region Örebro läns verksamhetsområden genomföra risk- och sårbarhetsanalyser som ger god kunskap om risker och sårbarheter som påverkar den egna verksamheten, vilka ska utgöra viktigt underlag i planen för allvarliga och extraordinära händelser,
- att Region Örebro läns ledningsmodell vid allvarlig händelse ska ha förmåga att, utifrån rådande risker och hot, utöva ledning och samordning i verksamheten med uthållighet över tiden,
- att Region Örebro län ska verka för robusta beredskapsförberedelser samt att dessa genomsyras av säkerhetstänkande vid såväl fred som höjd beredskap,
- att Region Örebro län ska kunna hantera kriser som inträffar plötsligt såväl som långsamt framväxande kriser,
- att Region Örebro län ska verka för samordning av krishantering med andra aktörer i krishanteringssystemet både i det förberedande arbetet och i det akuta skedet av en särskild händelse samt
- att Region Örebro län ska ha en grundläggande förmåga till civilt försvar och har ett lagstadgat ansvar att vidta de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap.

3 Omfattning/tillämpningsområde

Regional plan för särskilda och extraordinära händelser och inför höjd beredskap gäller för Region Örebro län och för verksamheter som bedrivs i egen regi av förvaltningar och bolag eller som bedrivs

av privata leverantörer på uppdrag av och avtal med Region Örebro län. Planen skall ha en generell tillämpbarhet vid både särskilda och extraordinära händelser och inför höjd beredskap.

Civilt försvar och krisberedskap regleras i lagar och förordningar. Fördelningen av ansvar och roller bygger även på grundläggande principer. Vissa myndigheter har mer ansvar än andra, men alla har ett ansvar att minska sårbarheter och värna samhällets grundläggande skyddsvärden utifrån sitt verksamhetsansvar.

Vissa myndigheter har ett särskilt ansvar för samordning. Det handlar om vissa myndigheter på central nivå som samordnar arbetet inom sektorer där olika myndigheter ingår

- Lokal nivå (kommuner),
- Regional nivå (länsstyrelser),
- Högre regional nivå (länsstyrelser är indelade i sex civilområden där en länsstyrelse har ett utökat ansvar för civilt försvar och för samordning med det militära försvaret)
- Nationell nivå (regeringen, där myndigheter stödjer regeringen i hanteringen).

MSB har en särskild roll att både hålla samman arbetet mellan olika sektorer och stödja regeringen när det inträffar kriser och andra allvarliga händelser.

4 Ansvar

4.1 Geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen har ett geografiskt områdesansvar på regional nivå. Kommunerna har motsvarande ansvar på lokal nivå. Det geografiska områdesansvaret innebär att samordna arbetet mellan olika aktörer i krishanteringssystemet före, under och efter. Länsstyrelsen ska bidra till att skapa en samlad regional lägesbild, stödja och samverka med berörda aktörer utan att överta ansvaret för ledningen. De ska också rapportera händelseutvecklingen i länet till MSB.

4.2 Sektorsansvar

Region Örebro län har ett regionalt sektorsansvar för hälso- och sjukvård, smittskydd, tandvård och kollektivtrafik.

4.3 Regionfullmäktige

Vid varje mandatperiod fastställer regionfullmäktige en plan för Region Örebro läns krishantering vid särskild och extraordinära händelser samt höjd beredskap.

4.4 Krisledningsnämnd

Enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap anges att i kommuner och regioner ska det finnas en nämnd (krisledningsnämnd) för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid.

Regionstyrelsen utgör i enlighet med tidigare beslut i regionfullmäktige krisledningsnämnd för Region Örebro län.

Nämndens ordförande, 1:e vice eller 2:e vice ordförande beslutar om en större inträffad händelse ska anses som extraordinär och nämndens ledamöter kallas in.

Nämnden ska utgöra regionens normativa ledning, det vill säga tolka regionens roll vid extraordinär händelse och stödja regionens centrala ledning genom att fatta de beslut som krävs med anledning av händelsens art och omfattning.

Ordförande, 1e eller 2e vice ordförande får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska snarast anmälas till nämnden.

Nämnden kan fatta beslut om att överta hela eller delar av beslutanderätten från annan nämnd inom Region Örebro län i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. När förhållande medger ska dock nämnden besluta att de uppgifter de övertagit från annan nämnd ska övergå till ordinarie nämnd.

4.5 Ledning under höjd beredskap

Under höjd beredskap ansvarar regionstyrelsen enligt lag för ledningen av hälso- och sjukvården samt övrig verksamhet för det civila försvaret som Region Örebro län ska bedriva.

4.6 Förvaltningschefer/VD

Såväl förvaltningschef som vd i bolag ägda av Region Örebro län eller verksamheter som bedrivs i privat regi eller i avtal med Region Örebro län ansvarar för den planering, utbildning och övning som det ställs krav på i denna plan. Vid en särskild eller extraordinär händelse och inför höjd beredskap ska förvaltningschef/vd på begäran av regiondirektören kunna ge rapportering av lägesbild samt förväntad utveckling och vidtagna åtgärder.

5 Hot och risker

Under de senaste åren har en rad händelser inträffat såväl inom länet som nationellt och internationellt som fått negativa konsekvenser för Region Örebro läns verksamheter.

Tänkbara, och i flera fall också realiserade, risker i länet är:

- Naturolyckor och extrema väderhändelser – Stormar, översvämningar, värmeböljor, snöoväder, skyfall, skogsbränder.
- Olyckor på land, vatten, luften och järnväg.
- Omfattande bränder
- CBRNE olyckor med kemiska (C), biologiska (B), radiologiska (R), nukleära medel och ämnen (N) och explosiva medel och ämnen (E).
- Utsläpp av farliga ämnen och olyckor på anläggningar i Region Örebro län som hanterar farligt gods.

- Allvarlig händelse i publikt område, arrangemang som konserter, idrottstävlingar och festivaler.
- Störningar i teknisk infrastruktur och försörjningssystem som värmeförsörjning, elförsörjning, dricksvattenförsörjningen, varuförsörjning och elektroniska kommunikationer.
- Vansinnesdåd, terrorism, sabotage och pågående dödligt våld.
- Allvarlig smitta, epidemiska utbrott, pandemier och andra allvarliga epidemiska sjukdomar kan inträffa i vattenburen smitta, luftburen smitta, biokemiska angrepp, stora flyktingströmmar och genom allmänt ökat resande.

6 Planering och uppdrag till Region Örebro läns förvaltningar och bolag

6.1 Risk-, sårbarhets och förmågeanalyser

Regionen ska enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap” analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen respektive landstinget/regionen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten med syfte att:

- Öka medvetandet och kunskap hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- Ge underlag för information till allmänhet och anställda
- Ge underlag för planering och genomförande av åtgärder som minskar riskerna och sårbarheten alternativt minimerar konsekvenserna av inträffad händelse kopplad till risker
- Utveckla förmåga att hantera inträffade händelser kopplad till risker

Region Örebro läns kris- och katastrofberedskap ska utgå från risk- och sårbarhetsanalyser.

Risk- och sårbarhetsanalys är en process på alla nivåer med utgångspunkt i verksamheten. Syftet är att skapa såväl beredskap inför kriser som kontinuitet i verksamheter som måste upprätthållas oavsett krisens omfattning. Målet är att förebygga risker och minimera konsekvenserna av de särskilda händelser som kan drabba regionens verksamhet

6.2 Funktions- och driftsäkerhet

Region Örebro läns verksamheter ska ha lokala planerna som enligt (SOSFS 2013: 22), ska innehålla åtgärder för driftsäkerhet.

Kontinuitetsplanering och handlingsplaner är en metod att säkra olika verksameters leveransförmåga för driftstörningar. Planeringen syftar till att minska konsekvenserna av skador eller avbrott. Den är också till för att man fortast möjligt ska få igång den normala driften efter ett avbrott.

Driftsäkerhet handlar inte bara om de tekniska systemen utan även om den personal som sköter systemen och deras kompetens att hantera olika typer av driftstörningar. Det innefattar även hur nyckelfunktioner bemannas dygnet runt samt hur driftansvarig och driftjour larmas. Dessa planer inom region Örebro län måste vara kända och tydliga.

Områden som berörs är:

- Försörjningssäkerhet gällande sjukvårdsmaterial, medicinsk teknik, drivmedel, el-, vatten-, värme, tele- och datakommunikation
- Reservanordningar för viktiga tekniska försörjningsfunktioner

- Robusta kommunikationssystem för ledning och samordning av regionens verksamheter vid särskild händelse
- Byggnaders och lokalers robusthet
- Sjukvårdsanläggningars placering med hänsyn till olika risker
- Skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära ämnen
- Informationstekniska systems driftsäkerhet
- Personalförsörjningen och specialistkompetens

Interna risker i form av explosioner, brand, driftstörningar på el-, tele- och IT-system och spridning av farliga kemiska substanser är händelser i sjukhusmiljö, som kräver robusta byggnader och uthålliga försörjningssystem och ska beaktas vid ny-, om- och tillbyggnad av sjukvårdslokaler enligt Socialstyrelsens rekommendationer. Samverkan mellan hälso- och sjukvården och Regionservice är en förutsättning när det gäller dessa frågor.

Inom Regionservice ska det finnas utarbetade interna planer/kontinuitetsplaner för driftstörningar/bortfall, som inkluderar drift av reservsystem och uthållighet. Respektive förvaltningsområde är ansvarigt för att en sådan beredskapsplanering finns.

Styrel, ett nationellt planeringssystem för prioritering av samhällsviktiga el användare vid en förutsedd eller plötsligt uppkommen elbrist. Alla verksamheter i Region Örebro län ska, på begäran från regionkansliet, lämna underlag för arbetet med Styrel.

6.3 Gränssättande resurser

Verksamheterna inom Region Örebro län ska i förväg identifiera, benämna och definiera gränssättande resurser både på kort och på lång sikt. Vid särskilda händelser är det viktigt att ha kunskap om den aktuella förmågan/kapaciteten för att kunna skapa balans mellan behov och resurser. Därför ska gränssättande resurser beaktas i lokala planer för särskilda och extraordinära händelse till höjd beredskap.

Exempel på gränssättande resurser:

- Ledningskapacitet på alla nivåer
- Personaltillgång, inklusive tillgång på specialistkompetens
- Uthållighet över tid
- Akutmottagning/vårdplatser – dialys-, isolerings-, intensivvårdplatser och operationskapacitet
- Sjuktransporter
- Drivmedel
- Sjukvårdsutrustning/material inklusive läkemedel
- Teknisk- och medicinteknisk utrustning
- CBRN-E beredskap – saneringsmöjligheter – personlig skyddsutrustning, mätutrustning
- Krisstödssamordningsgrupp, tillgång på kvalificerad personal för psykologisk- och psykosocialt omhändertagande

6.4 Smittskydd

Folkhälsomyndigheten ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta initiativ till åtgärder som skyddar befolkningen mot smittsamma sjukdomar och andra allvarliga hälsohot i kris och under höjd beredskap.

Folkhälsomyndigheten är en av 60 beredskapsmyndigheter. Beredskapsansvaret finns formulerat i förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap och innebär att myndigheten ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

Folkhälsomyndigheten har även ansvar för att vidta de förberedelser som krävs inom vårt ansvarsområde vid höjd beredskap. Det innebär bland annat att utföra de uppgifter som är viktiga för samhället och vid krig även stödja Försvarmakten med verksamhet inom myndighetens uppdrag. Folkhälsomyndigheten ska då ta initiativ till åtgärder som skyddar befolkningen mot smittsamma sjukdomar och andra allvarliga hälsohot.

Ansvariga för smittskydd ska:

- Utifrån gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd, i samarbete med berörda aktörer, utarbeta och vid behov revidera regional epidemi- och pandemiberedskapsplan
- Vid allvarliga och extraordinära händelser som berör smitta hos människa etablera samverkan och tydliga kontaktvägar med övriga berörda aktörer
- Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser

För att spåra och bekämpa infektionssjukdomar bevakas över 60 sjukdomar enligt smittskyddslagen. Rapportering av anmälningspliktiga sjukdomar sker på regional nivå till Smittskyddsläkaren och på nationell nivå till Folkhälsomyndigheten. Smittskyddsläkaren har enligt gällande smittskyddslag det samlade ansvaret för smittskyddsarbetet i landstinget (regionen). Folkhälsomyndigheten ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta initiativ till åtgärder som skyddar befolkningen mot smittsamma sjukdomar och andra allvarliga hälsohot i kris och under höjd beredskap.

6.5 Hälsa- och sjukvård

Region Örebro län ska vid särskild och extraordinär händelse eller vid risk för sådan händelse ha förmåga att.

1. larma och aktivera de funktioner som är nödvändiga,
2. leda och samordna berörda hälso- och sjukvårdsverksamheter,
3. genomföra sjukvårdsinsatser i ett skadeområde, utföra sjuktransporter och på vårdenhet omhändertar drabbade samt
4. samverka med andra aktörer på lokal, regional och nationell nivå

Hälso- och sjukvården ska ta fram en katastrofmedicinsk beredskapsplan. Den ska utarbetas med utgångspunkt i den plan som regionen ska fastställa för varje ny mandatperiod

I den katastrofmedicinska beredskapsplanen ska det framgå:

1. hur nödvändiga funktioner i hälso- och sjukvården ska larmas och aktiveras vid allvarlig händelse eller vid risk för sådan händelse,
2. vem som ska leda och samordna hälso- och sjukvården vid allvarlig händelse och
3. vilka andra aktörer som regionen vid behov ska samverka med. (HSLF-FS 2020:60)

Ansvariga för hälso- och sjukvården ska:

- Utifrån gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd utarbeta och vid behov revidera regionala och lokala planer för särskild och extraordinära händelser till höjd beredskap inom området
- Vid särskild och extraordinära händelser samt höjd beredskap etablera samverkan och tydliga kontaktvägar med övriga berörda aktörer
- Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser samt en katastrofmedicinsk förmågeanalys

6.6 Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken ska:

- Utifrån gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd utarbeta och vid behov revidera regionala och lokala planer vid särskild och extraordinära händelser till höjd beredskap inom området
- Vid särskilda och extraordinära händelser samt till höjd beredskap etablera samverkan och tydliga kontaktvägar med övriga berörda aktörer
- Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser

6.7 Folkvandvården

Folkvandvård ska:

- Utifrån gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd utarbeta och vid behov revidera regionala och lokala planer vid särskild och extraordinära händelser till höjd beredskap inom området
- Vid särskilda och extraordinära händelser samt till höjd beredskap etablera samverkan och tydliga kontaktvägar med övriga berörda aktörer
- Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser

6.8 Utbildning och övning

Enligt lagstiftning ansvarar Region Örebro län, för att förtroendevalda politiker och anställd personal får den utbildning som krävs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid särskild och extraordinära händelser till höjd beredskap. Respektive verksamhet inom Region Örebro län ansvarar för utbildning, träning och övning. Årligen ska behovet av utbildning, övning och information inventeras inom Region Örebro läns olika verksamhetsområden. Målgrupper ska identifieras och mål för utbildningsinsatserna fastställas. Utifrån behovet ska en regionövergripande utbildningsplan upprättas.

6.9 Kriskommunikation

Vid särskilda händelser ställs det stora krav på en välorganiserad kommunikationsverksamhet. Berörda myndigheter ska samverka och samordna sin information så att berörda, personal, allmänhet och massmedia får en samordnad snabb, korrekt, tydlig och ärlig information. Information ska kunna ges omedelbart då en särskild händelse som regel kommer omgående till massmedias kännedom. På skadeplats är det polis och räddningstjänst som i första hand lämnar upplysningar om olyckans omfattning. Sjukvården svarar för frågor rörande de medicinska aspekterna.

Utöver det gäller som utgångspunkt att den som har verksamhetsansvar även har kommunikationsansvar särskild eller allvarlig händelse. Detta kan komma att förändras till följd av enskilda beslut under hanteringen av en särskild eller allvarlig händelse. Information för personal i Region Örebro län ska finnas tillgänglig på intranätet. Information för länets invånare ska publiceras på Region Örebro läns webbplats och vid behov kompletteras med information i sociala mediekkanaler. I Region Örebro län finns Riktlinje för kriskommunikation som beskriver hur informationsarbetet ska fungera före, under och efter en kris. I länet finns ett kriskommunikationsnätverk som Länsstyrelsen är sammankallande till. Det finns en vägledning hur samverkan i länet kan gå till ”Kriskommunikations samverkan i Örebro län – en vägledning”.

6.10 Sekretess

Sekretessreglerna för Region Örebro läns verksamheter gäller även vid särskilda och allvarliga händelser. Sekretess skall iaktas med hänsyn främst till skyddet för den enskildes personliga förhållanden, men även med hänsyn till andra förekommande sekretessgrunder. Normala sekretessregler gäller såväl på skadeplats som under transport till och på vårdinrättning eller tillfälligt upprättad sådan.

6.11 Rapportering

Region Örebro län har en skyldighet att utveckla rapporteringsrutiner för att vid särskild eller extraordinära händelser till höjd beredskap, fortlöpande rapportera läge och händelseutveckling över tid till länsstyrelsen och till socialstyrelsen.

6.12 Lämna eller erhålla bistånd

Regioner och kommuner kan enligt lag på begäran ge bistånd till andra kommuner och regioner. Bestämmelserna ger en möjlighet till samarbete över kommun och regiongränser. Regioner som bistår annan region har rätt till skälig ersättning för kostnader.

6.13 Övrig verksamhet

Inom Region Örebro län finns bland annat folkhögskolor, kulturverksamhet, fastighetsbolag och flygplats. Dessa är som regel inte involverade vid en särskild händelse om det inte drabbar egen verksamhet. De ska:

- Utifrån gällande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd utarbeta och vid behov revidera regionala och lokala planer vid särskild och extraordinära händelser till höjd beredskap inom området
- Vid särskilda och extraordinära händelser samt till höjd beredskap etablera samverkan och tydliga kontaktvägar med övriga berörda aktörer
- Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser

6.14 Samverkan och samordning

För att uppnå bästa möjliga effekt med Region Örebro läns resurser är det nödvändigt med samverkan med berörda myndigheter, Länsstyrelse, andra regioner, kommuner, polis och räddningstjänst på såväl lokal, regional som nationell nivå både i planeringsstadiet och under en händelse.

6.15 Regional samverkan

Region Örebro län deltar i Regionala rådet för civilt försvar, som en aktör. Forumet leds av landshövdingen och andra ingående aktörer är bland annat polisen, räddningstjänster, SOS Alarm, kommuner och Försvarsmakten.

Inom länet finns även ett samverkansorgan, T-sam, krissamverkan i Örebro län. T-sam består av representanter för kommunerna, länsstyrelsen, polismyndigheten, Region Örebro län och kommunala räddningstjänsterna i länet. T-sam syftar till att aktörerna i Örebro län samverkar gräns-överskridande med öppenhet och ömsesidigt utbyte mellan organisationerna. Detta ska ske i det förebyggande arbetet, under en akut situation samt efter för att dra lärdom av inträffade händelser

I samverkansorganet ingår olika arbetsgrupper som planerar, genomför och återrapporterar sina uppgifter. T-sam verkar för att öka kunskapen om varandras organisationer, ansvar och roller. Det handlar också om ett relationsbyggande arbetssätt där underlag för god planering inom civil beredskap delges till alla berörda. Målet är att samarbetsforumet T-sam ska verka före, under och efter en händelse.

7 Kvalitet

I hälso- och sjukvårdslagen finns bestämmelser om att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras.

Kvalitetsarbetet bör inriktas på planeringsprocessen samt utvärdering av genomförda insatser och övningar.

Komponenter i kvalitetsutvecklingsarbetet är:

- årliga verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser
- uppdaterade aktuella planer för området
- inventering av utbildningsbehov samt fastställande av mål och målgrupper
- riskanalyser från ett hälso- och sjukvårdsperspektiv
- utbildning och övning
- uppföljning och utvärdering av särskilda händelser
- rutiner för samverkan internt och externt

Kvalitetssystemet ska bilda en säker grund för att tydliggöra och synliggöra den civila beredskapen och är också en förutsättning för att identifiera förbättringsmöjligheter.

8 Organisation

8.1 Allmänt

Region Örebro läns strävan är att kunna sköta sin verksamhet även under tyngande omständigheter av olika slag. Detta ska så långt det är möjligt ske inom den ordinarie organisationen i nämnder och förvaltningar, såsom den är beslutad av Regionfullmäktige. Det finns emellertid särskilda regler som att ta hänsyn till i dessa sammanhang. Dels ska det till exempel finnas en tjänsteman i beredskap (TiB), dels ska det i vissa sammanhang finnas en särskild sjukvårdsledning.

En särskild och extraordinär händelse berör ofta Region Örebro läns hälso- och sjukvårdsorganisation, och i samband därmed, de delar av organisationen, som på olika sätt stödjer hälso- och sjukvårdsorganisationen. Vad som ofta utmärker en sådan händelse är att den inträffar mycket plötsligt och att den är förhållandevis kortvarig.

Men det finns också särskilda och extraordinära händelser som inte i första hand är hälso- och sjukvårdsrelaterade, eller i alla fall pågår under så lång tid att de medför andra konsekvenser än de som i första hand följer med en plötsligt inträffad och förhållandevis kortvarig händelse. En rad sådana händelser har redan inträffat, och kan på goda grunder antas inträffa igen.

Dessa långvariga händelser är inte sällan av en sådan art att de omedelbart uppfattas som en extraordinär eller särskild händelse, utan utvecklas till detta efter hand.

Den övergripande ledningsmodellen i Region Örebro län utgår från ovanstående, och avser att göra det möjligt att leda Region Örebro län i alla typer av särskilda och extraordinära händelser, och vid höjd beredskap oavsett av vilken art och omfattning de är.

8.2 Regional ledning

En särskild och extraordinär händelse hanteras alltså i första hand inom de olika delarna av Region Örebro läns förvaltning inom sina ordinarie befogenheter. Detta innebär att sådana händelser främst hanteras direkt i den del av förvaltningen, som händelsen berör, och med dess resurser. Om saken måste hanteras på mer övergripande sätt, med behov av koordinering mellan de olika delarna av förvaltningsorganisationen, träder Regional ledning i kraft. Regional ledning leds av kanslichefen (eller den person som utses av regiondirektören). Förvaltningscheferna ska på begäran av Regional ledning utse de personer, som med hänsyn till händelsens art och omfattning, är lämpade att delta i arbetet. Regional ledning rapporterar till Regiondirektören, som också biträds av sin Ledningsgrupp.

Om det inte är möjligt att koordinera arbetet och omfördela Region Örebro läns resurser inom det mandat som Regional ledning har, ska detta rapporteras till regiondirektören, som underrättar regionstyrelsens ordförande inför ett eventuellt behov av att aktivera Krisledningsnämnden.

8.3 Närmare om ledningen av hälso- och sjukvården vid särskild och extraordinära händelser

Sjukvården är i huvudsak organiserad för normala händelser där det råder balans mellan behov och resurser. Vardagliga insatser i akutsjukvården kännetecknas ofta av att de har begränsad omfattning, pågår under kortare tid och är möjliga att överblicka.

När det inträffar händelser med obalans mellan behov och resurser, krävs det en särskild ledning för att optimera verksamheten och på bästa sätt lösa uppgiften.

Ledning vid en särskild och extraordinär händelse är en aktivitet som syftar till att definiera en verksamhets uppgift samt samordna de tillgängliga resurserna och använda dem på bästa sätt för att uppgiften ska kunna lösas. Det är en fortlöpande process som går ut på att planera, genomföra och följa upp verksamheten.

Hälso- och sjukvården kommer vid en särskild händelse att ledas av en särskild sjukvårdsledning som finns på två nivåer, Strategisk särskild sjukvårdsledning (SSLstrat) och operativ särskild sjukvårdsledning (SSLop). På båda ledningsnivåerna finns en sjukvårdsledare (SL) som är administrativt ansvarig för sjukvårdens verksamhet och en medicinskt ansvarig (MA) som är medicinskt ansvarig och fattar medicinska inriktningsbeslut. Utöver sjukvårdsledare och medicinskt ansvarig kan en stab upprättas. Stabens funktion är hjälpa SL och MA att leda verksamheten

Strategisk särskild sjukvårdsledning

Den strategiska särskilda sjukvårdsledningen (SSLstrat) leder hela hälso- och sjukvårdens verksamhet. Sjukvårdsledare är hälso- och sjukvårdsdirektören (HSD) eller annan av HSD utsedd person. Medicinskt ansvarig är i första hand någon av områdescheferna. Ledningen ansvarar för strategiska beslut och planerar verksamheten med ett tidsperspektiv som omfattar (dagar), veckor och månader. Exempel på frågor kan vara personalförsörjning, att hantera undanträngningseffekter och att samverka

med nationella myndigheter. SSLstrat ansvarar för rapportering till regionens övergripande ledning. Alla verksamheter inom hälso- och sjukvården leds av SSLstrat om den aktiveras. Om SSLstrat inte aktiveras är det fortfarande HSD som leder hela hälso- och sjukvårdens verksamhet precis som i vardagen.

Operativ särskild sjukvårdsledning

Den operativa särskilda sjukvårdsledningen (SSLop) samordnar de verksamheter från hälso- och sjukvården som inordnas under den operativa ledningen. Exakt vilka verksamheter det gäller är ett beslut som primärt fattas i SSLop. Om SSLstrat upprättas tar den ett nytt beslut om vilka som ska ingå i krisorganisationen. Sjukvårdsledare i SSLop är initialt den person som varit TiB-stöd. TiB-stödet kan också själv initialt ta rollen som medicinskt ansvarig eller fördela det uppdraget till annan bakjournskompetent läkare med lämplig inriktning och träning för uppdraget. Ledningen ansvarar för operativa beslut och samordnar verksamheten med ett tidsperspektiv som omfattar ”här och nu”, timmar och något dygn framåt. Exempel på uppgifter kan vara att fördela vårdplatser, att prioritera operationer, att upprätta en tillfällig vaccinationsenhet, att leda en evakuering och att samordna sjukvårdens verksamhet med lokala samverkansaktörer som polis och räddningstjänst. SSLop kan förläggas var som helst i regionen beroende på händelse och behov

Operativa grupperingar

Vid behov kan operativa grupperingar upprättas, tex på respektive sjukhus eller vårdcentral för att samordna och stödja verksamheterna lokalt. Vid upprättande av operativ gruppering vid Karlskoga eller Lindesbergs lasarett ansvarar Platsansvarig för sammansättning och ledning av de operativa grupperingarna. För övriga grupperingar utses ansvarig beroende på behov. De operativa grupperingarna rapporterar till SSLop.

Beredskapslägen

Beredskapslägen gäller sjukvårdens situation i stort och kan enbart utlösas av en särskild sjukvårdsledning. Det finns tre beredskapslägen:

Stabsläge innebär att den särskilda sjukvårdsledningen håller sig underrättad om läget, vidtar nödvändiga åtgärder och följer händelseutvecklingen.

Förstärkningsläge innebär att den särskilda sjukvårdsledningen vidtar åtgärder för förstärkning av vissa viktiga funktioner.

Katastrofläge innebär att den särskilda sjukvårdsledningen vidtar åtgärder för förstärkning av alla viktiga funktioner. Förändring av beredskapsläge innebär i Region Örebro län inga automatiserade processer, utan aktuella åtgärder beslutas av SSLop utifrån händelse och behov.

8.4 TiB - tjänsteman i beredskap

Vid stora olyckor/katastrofer och vid särskilda och extraordinära händelser ska det enligt Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS2013:22) finnas personal i beredskap för att kunna ta emot larm om allvarlig händelse. Denna funktion ska benämnas ”tjänsteman i beredskap” - TiB.

Uppgiften för tjänsteman i beredskap är att:

- ta emot larm
- verifiera uppgifter

- larma vidare
- initiera och samordna det inledande arbetet och
- informera om händelsen

Larm kan utgå ifrån egen organisation, larmcentral, Regionservice växel, andra regioner, myndigheter m.m. TiB kan larmas direkt på begäran av t ex SOS Alarm, regionens växel, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen, andra myndigheter/organisationer, andra regioner

Tjänsteman i beredskap har befogenhet att fatta de beslut som krävs för att initiera och samordna det inledande arbetet vid allvarlig händelse.

8.5 Krisstödssamordning

Inom Region Örebro län ska finnas en krisstödssamordning som har ett övergripande ansvar för det psykologiska och psykosociala omhändertagandet för inkomna skadade till sjukvårdsinrättningen och deras närstående samt för personal som varit involverad i händelsen. krisstödsgrupp med stödpersoner ska finnas på respektive akutsjukhus.

8.6 Anhörigupplysning

En anhörigupplysning ska finnas på respektive akutsjukhus för information till närstående vid särskild och extraordinära händelser med många skadade inblandade.

Reglemente för krisledningsnämnd återfinns i regionfullmäktiges beslut om ”Bestämmelser för politiska organ i region Örebro län”.